

I - ARABAKO BATZAR NAGUSIAK ETA ARABAKO LURRALDE HISTORIKOAREN FORU ADMINISTRAZIOA

Arabako Foru Aldundia

EKONOMIA GARAPENAREN ETA JASANGARRITASUNAREN SAILA

330/2026 Foru Agindua, irailaren 30ekoa. Lalastrako araztegi berria eraikitzeko proiektuaren ingurumen inpaktuaren txostena egitea

Arabako Foru Aldundiko Ingurumenaren Kalitatearen Zerbitzuak sustatu duen «Lalastrako araztegi berria eraikitzeko proiektua» ingurumen inpaktuaren ebaluazio sinplifikatuaren prozedurari loturik dago, Ingurumen Ebaluazioari buruzko abenduaren 9ko 21/2013 Legean ezarritakoaren arabera, zehazki 7.2.b) artikulua dioenari jarraikiz, xedapen horretan jasotzen baitira I. eta II. eranskinetan jasota ez dauden eta, zuzenean edo zeharka, Natura 2000 Sareko naturaguneei nabarmen eragin diezaieketen proiektuak.

Era berean, ingurumen inpaktuaren ebaluazio sinplifikatua egin behar den zehazteko, Euskadiko Ingurumen Administrazioari buruzko abenduaren 9ko 10/2021 Legea aplikatu behar da, bereziki II. E.3 eranskina, II. D eranskinean jasota ez dauden proiektuei buruzkoa, baldin eta, zuzenean edo zeharka, banaka edo beste plan, programa edo proiektu batzuekin batera, naturagune babestuei edo natura ondarea kontserbatzeko araudiaren arabera babes araubideren bati loturik daudenei nabarmen eragin badiezaiekete.

10/2021 Legearen 62. artikuluan ezarritakoaren arabera, Arabako Foru Aldundiko ingurumen organoari dagokio ingurumen inpaktuaren txosten hau egitea, dagokion proiektua behin betiko onartzeko funtsezko eskumena Arabako Lurralde Historikoko foru organoari baitagokio.

Arabako Foru Aldundiko Ingurumen Jasangarritasunaren Zerbitzu honek, proiektuaren sustatzaileak bidalitako dokumentazioa jaso ondotik, eragindako administrazio publikoei eta pertsona interesdunei kontsultak egiteko aldi edo faseari ekin zion, 21/2013 Legearen 46.1 artikuluan ezartzen denarekin bat etorritik.

Kontsulta aldia amaituta, ingurumen inpaktuaren txostena egin du Ingurumen Jasangarritasunaren Zerbitzuak, Arabako Foru Aldundiko Natura Ingurunearen Zuzendaritzak eskatuta.

Ingurumen inpaktuaren txosten hau nahitaezko txosten loteslea izango da, Euskadiko Ingurumen Administrazioari buruzko abenduaren 9ko 10/2021 Legearen 79.1 artikulua dioenari jarraikiz.

Ebazpen honen oinarri den ingurumen-inpaktuaren txostena Ingurumen Jasangarritasunaren Zerbitzuak egin du 2026ko irailaren 1ean (26/02 EIA espedienteak).

1. Proiektuaren ezaugarrien laburpena. Ebaluatu beharreko eremu geografikoa. Aztertutako aukerak

1.1. Proiektuaren ezaugarrien laburpena.

1.1.1. Abiapuntuko egoera:

Lalastrako hiriguneak saneamendu sare berezia du, 250 milimetroko diametroa duten bi kolektore nagusik osatua. Kolektore horiek herrigunea zeharkatzen dute eta udalerriaren beheko aldean elkartzen dira, Valderejoko Parke Naturalaren parketxearen aurrean.

Toki horretatik, hondakin urak PVCzko 160 mm-ko kolektore bakar batetik iragazki biologikoa duen 20 m³-ko hobi septiko batera eramaten dira. Dekantazio ganbera batek eta gardentze ganbera batek osatzen dute hobi septikoa. Sistemak arazketa tratamendua egiten du urak isuri aurretik, gutxi gorabehera, 200 metro beherago, Purón ibaira isurtzen den erreka batean. Geroago, isurketa lurrean iragazten edo infiltratzen da, «Valderejo-Sobrón» izeneko lurpeko ur masari lotutako ibarbidearen ezaugarri karstikoak direla eta.

Era berean, egiaztatu da herriguneko bideek ez dutela saneamendu orokorrari lotutako euri urak biltzeko sare berariazkorik.

Bestalde, Valderejoko parkeko bisitarien etxeak saneamendu sare bereizia du, eta estalkietako euri ura lurrera isurtzen du zuzenean euri-urak biltzeko sarrerik ez baitago. Hondakin urak Lalastrako udal sarean sartzen dira eta bertan dagoen hobi septikoraino garraiatzen dira, bertan tratatzeko.

1.1.2 Proiektatutako irtenbidea:

Proiektu honetan diseinatutako irtenbidea da hondakin uren saneamendu eta arazketa sistema berria ezartzea Lalastra herriko eremuei eta Valderejoko parketxeari zerbitzua emateko, sortzen diren hondakin urak behar bezala bildu, tratatu eta isurtzeko beharrezko azpiegiturak gauzatu.

Horretarako, kolektore bat egitea proiektatu da, isurketak egungo hobi septikotik ur gora dagoen kutxetatik Hondakin Uren Araztegi (HUA) berrira bideratzeko.

Era berean, arazketa naturaleko sistema bat ezartzea aurreikusi da, ihiak erabiliz bi etapatan iragaztekoa. Irtenbide hori egokitzen jotzen da mantentze lan txikia duelako, ingurumenean integratzen delako eta aurreikusitako hondakin uren tratamenduan eraginkorra delako.

Azkenik, jarduketa osatzeko, irteerako kolektore bat egingo da, tratatutako efluentea HUAtik proiektuan zehaztu den isurketa tokiraino eramateko.

1.1.3. Proiektatutako jarduketaren deskribapena.

Eraikuntza proiektuaren xedea da Lalastrako herrigunean HUA berria ezartzeko beharrezkoak diren lanak zehaztea eta gauzatzea, instalazioari lotutako saneamendu azpiegiturekin batera, egungo putzu septikoaren sistema ordeztzeko eta ingurune hartzailera zuzenean egiten diren isurketak bertan behera uzteko.

Jarduketaren arabera, HUA berria eraikiko da herrigunearen hego-mendebaldean, biztanleek sortutako emaria tratatzeko diseinatuta. Sistemak gainezka bide bat du hasieran, sarrerako erregulazio hidraulikoa kontrolatzeko, bai eta instalazioaren ustiapen eta funtzionamendu egokia bermatzeko beharrezko instalazioak ere.

HUAren eta hari lotutako kolektorearen kokapena, Lalastran

Herrigunearen saneamendua sarrerako kolektore baten bidez konponduko da. Kolektore horrek gaur egun hobi septikora bideratzen diren hondakin urak atzematen ditu, eta araztegi berrira bideratzen. Hortaz, hobia zerbitzuz kanpo geratuko da. Hobia eraisteko eta tokia lehen-goratzeko asmoa dago. Era berean, araztutako efluenta Purón ibaira isurtzen den erreka bate-raino eramango duen irteerako kolektore bat proiektatu da. Bertan, isurketa indarrean dagoen baimenaren arabera egingo da, ibai ingurunean ingurumen integratioko neurri egokiak hartuta.

Hautatu den arazketa sistema bi tratamendu etapatan antolatutako fluxu bertikaleko heze-gune artifizialetan oinarritzen da. Ale egitura edo ingurune iragazketa biologikoa darabilen sistema da, non arazketa iragazte prozesu fisikoen, oxidazio prozesu kimikoen eta euskarri gra-nularraren gainean bakterioen biomasa garatzeari lotutako prozesu biologikoen konbinazioaren bidez gertatzen den. Sistema geomintzaz iragazgaitutako ohantzeen, zenbait granulometriatako ohantzeen eta landaredi makrofito emergentez kolonizatutako bidez eratzen da, gehienbat ihiak (*Phragmites australis*), baliatuz, ingurunea aireztatzen eta sistemaren egonkortasuna lortzen laguntzen baitute.

HUAren eskema orokorra

Funtzionamendu hidraulikoa elikatze sistema eten batez antolatzen da. Hondakin ura, lo-dien putzuan aurretratu eta baheketa automatikoa egin ondotik, hezeguneen lehen etapan banatzen da, sifoi autozebatzaileak erabiliz. Lehen fase horrek elikatze eta pausatze ziklo txan-dakatueta jarduten du, eta oxidazioa eta solidoak eta karga organikoa kanporatzea errazten du. Ateratzen den efluenta hezeguneen bigarren etapa batera garraiatzen da, eta bertan antzeko funtzionamendu eskemari heltzen zaio, tratamendua fintzea eta azken isurketaren kalitatea hobetzea helburu dituen.

Araztutako ura beheragoko drainatze sistema batean biltzen da, eta Venturi motako emaria neurtzeko gailuak eta laginketa automatikoko puntuak dituen irteera kanal batera eramaten da, efluentaaren etengabeko kontrola bermatuz. Ondoren, bilketa kuxeta batean sartzen da, eta bertatik, PVCzko hodi baten bidez, ibilgu hartzaileko azken isurketa tokiraino bideratzen da.

Tratamendu putzuak eraikuntza sistema iragazgaitzak erabiliz gauzatuko dira, granulome-tria desberdineko legarrez geruzatuta, bai eta hondarra erabilita bigarren etapan eta beheko drainatze elementuak ere, tximinien bidezko aireztapen sistemez hornituta, sistemaren oxigena-zioa bermatzeko. Lehenengo etapa hiru iragazketa ohantzek osatzen dute; bigarrena, berriz, bik, eta guztiek gainazal homogeneoak eta baldintza hidrauliko kontrolatuak dituzte.

Instalazio osagarri gisa, tamaina txikiko eraikin tekniko bat proiektatu da, sistema elektrikoa, instalazioaren kontrola eta aurretratatamenduko ekipoa hartzeko, inpaktu akustikoak eta usainak minimizatzeko helburuz. Lurzatiaren urbanizazioan, honako hauek egingo dira: sarbideak, maniobratzeko eremuak, zerbitzuko barne bideak, perimetroko itxitura eta kanpoko argiak, instalazioaren eraginkortasuna eta segurtasuna bermatuz.

Instalazio elektrikoa potentzia txikikoa izango da, eta barruan, babes orokorreko motorrak kontrolatzeko zentroa eta PLCan oinarritutako sistema automatizatua hartuko ditu, ekipoen elektromekanikoak kudeatzeko, prozesuko aldagaiak monitorizatzeko eta alarmak transmititzeko xedez. Sistemak, gainera, gainbegiratze lokaleko interfazea erabiliko du, HMI pantaila bat erabiliz.

Oro har, proiektuak intentsitate energetiko txikiko saneamendu azpiegitura bat eratuko du, arazketa prozesu naturaletan oinarritua, ingurune hidriko hartzailera egiten diren isurketen ingurumen integrazioa, inpaktuen murrizketa eta kalitatearen hobekuntza helburu dituen diseinua landuta.

1.2. Ebaluazioaren xede den eremu geografikoa:

Ebaluazio honen xede den eremu geografikoa Gaubea udalerrian dago, zehazki, Lalastra kontzejuan, Arabako Lurralde Historikoaren mendebaldean. Lalastrako herrigunea 900 metro inguruko garaieran dago, mendi ertaineko ingurune batean, erliebe malkartsua eta naturaltasun handia ezaugarri dituen, Valderejoko Parke Naturalaren eta «Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa» deritzon Kontserbazio Bereziko Eremuaren (KBE) eta Hegaztientzako Babes Bereziko Eremuaren (HBBE) barruan.

Jarduketa eremuaren ingurune hurbilak nekazaritza eta basogintza izaera nabarmena du. Malda txikiko eremuetan, batez ere, sega belardiak, larreak eta labore estentsiboko lursail txikiak daude; mendi mazelak eta malda handiko eremuak, berriz, zuhaitz masa autoktonoak eta sastrakadiak betetzen dituzte. Landaredi potentziala eta gaur egungoa hosto galkorreko hostozabalen basoek osatzen dute nagusiki, horien artea, erkameztiak (*Quercus faginea*), ameztiak (*Quercus pyrenaica*) eta, eremu heze eta altuenetan, pagadiak (*Fagus sylvatica*).

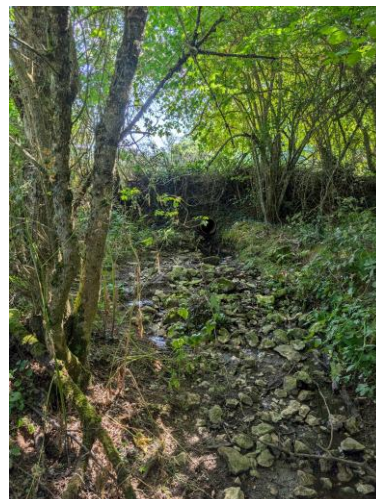
Gaur egun, HUAren eraikuntza diseinatuta dagoen eremuak nekazaritza erabilera du, erliebe leunekoa da eta irispide erraza du. HUA gaur egun nekazaritza erabilera duen lursail baten gainean diseinatuta dago, baso orla trinkoa eta garatua du, eta zuhaitzak (erkametzak, astigarrrak, lizarrak...) eta ingurumen balio handia duten zuhaixka espezieak hazten dira bertan.

HUAren etorkizuneko kokapena (horiz). Instalazioa baso orla handi eta garatua duen lurzati batean proiektatu da, bertan zuhaitz eta zuhaixka espezie ugari hazten direla, bi-biak autoktonoak. Hoditeria instalaziotik abiatuko da ekialdetik mendebalderako norabidean, isurketa tokira iritsi arte (gorriz)

Bidearen eta laborantza soroen artean, landaredi naturalaren zerrenda estua ikus daiteke. HUA herritik 90 metro ingurura eta Valderejoko parketxetik 50 metro ingurura dago

Tratamendua egin ondoren, isurketa hodia lurrean bertan isurtzen da, hurritzak hazten diren sakonune txikiko eremu batean.

Isurketa tokirainoko hodia. Isurketa tokia, hurritzak osaturiko zuhaitz Trinkoz osaturiko eremu batean

1.3. Aztertutako aukerak:

Ingurumen dokumentuan aztertu diren aukerak ondokoak dira:

- 1. aukera: HUA lurzatiaren goialdean kokatzea (hauxe aukeratu da).

1. aukeran, HUA lurzatiaren goialdean kokatzea proposatzen da, lurraren malda naturala aprobetxatuz eta grabitatearen aldeko nahiz sifoi autozebatzaileen bidezko funtzionamendua errazteaz, sarrerako ponpaketen edo etapa arteko beharra saihesten baita, eta irtenbide horrek energia kontsumoa eta mantentze-lanak murrizten ditu. Instalazioak hezegune artifizialen bidezko tratamendu sistema darabil, bi etapatan banatuta, baheketa bidezko hasierako aurre-tratamendua eta aldizkako elikadura duten bi iragazketa maila ezarrita. Instalaziora iristeko, antzinako hobi septikoraino doan bidea egokitu behar da; baheketa, berriz, ingurunera bikain egokitzen den eta ikus eragin txikia daukan eraikin batean gauzatuko da. Aukera edo irtenbide horretan, okupazioa lurzatiaren goiko aldean egin behar da gehienbat, A-4338 errepidetik, gutxienez, 25 metroko distantzia egoon dadin bete behar baita. Hondakin uren bilketa egungo hobi septikoaren aurreko kutxeta erabiliz egingo da, eta irteerako kolektorea egun dagoenaren paraleloan jarriko da, azkena euri urak egungo isurketa tokirantz drainatzeko utzi baita.

- 2. aukera: HUA lurzatiaren behealdean kokatzea (ez da aukeratu).

2. aukeran, hezegune artifizialen bidezko arazketa sistema bera instalatuko litzateke bi etapatan, baina HUA lurzatiaren behealdean jartzea proposatzen du irtenbideak, orografia ia-ia laua den eremu batean. Kokaleku horren zioz, ponpaketa egin beharko litzateke elikatzea bermatzeko lehenengo eta bigarren etapetan, grabitatearen indarrak edo sifoi autozebatzaileak erabiliz funtzionatzea ezinezkoa delako, lur gehiegi mugitu gabe. Era berean, sarrerako kolektorearen trazadura estaldura mugak ditu, eta baldintzapen horrek betelanak egitera behartzen du behartzen du zenbait lekutan, jardunbide hidraulikoa behar bezala gauzatzen dela ziurtatzeko. Abantaila gisa, esan beharra dago aukera horrek okupazioa murrizten duela oinplanoan eta putzuetarako sarbide perimetrala errazten duela, eremu lauago batean eta lehendik dagoen bidetik hurbil dagoelako, azkena instalaziora iristeko bidetzat erabil baitaiteke.

Ingurumen dokumentuan azaltzen den bezala, 1. aukera dugu irtenbiderik onena, grabitatearen indarraren eta sifoi autozebatzaileen bidezko funtzionamendu hidraulikoa ahalbidetzen baitu, ponpaketen beharra saihestuz eta ustiapen kostuak nahiz instalazioaren konplexutasuna murriztuz. Instalazioaren sarreran, 3 mm-ko galbahe autogarbitzailearen bidezko aurretratamendua dago, euri aldietako libratze emariak ere isuri aurretik iragazten direla bermatuz.

Ingurumen ondorioetarako, aukerei buruzko azterketaren aldeko balorazioa egin da.

2. Kontsulta aldiaren laburpena

Jarraian, kontsulta egin zaien erakunde, entitate eta elkarten zerrenda agertzen da, eta horietako zeinek erantzun duen adierazi da:

Eusko Jaurlaritzako Ingurumen Kalitatearen eta Ekonomia Zirkularraren Zuzendaritza	
Eusko Jaurlaritzako Natura Ondarearen eta Klima Aldaketaren Zuzendaritza	√
Eusko Jaurlaritzako Kultura Ondarearen Zuzendaritza	√
URA - Uraren Euskal Agentzia	√
IHOBE - Eusko Jaurlaritzaren Ingurumen Jarduketarako Sozietate Publikoa	
Arabako Kontzejuen Elkarte - AKE	
Arabako Natur Institutua - ANI	
Eguzki Talde Ekologista	
Ekologistak Martxan Araban	
GADEN - Natura Defendatzeko eta Aztertzeko Arabako Taldea	
Hontza Natura Elkarte	
Gaia Elkarte	
Mendi Federazioa Ingurumen Atala	
Aranzadi Natur Zientzien Elkarte	
SEO Birdlife - Espainiako Ornitologia Elkarte	
UAGA - Arabako Nekazaritza eta Abeltzaintza Elkarte	
Gaubeako Udala	
Valderejoko Administrazio Batzarra	
Lalastra herria	
Lahoz herria	
Añanako Kuadrilla	
URBIDE - Arabako Ur Partzuergoa	
Arabako Foru Aldundiko Museo eta Arkeologia Zerbitzua	
Arabako Foru Aldundiko Ondare Historiko-Arkitetonikoaren Zerbitzua	√
Arabako Foru Aldundiko Lurralde Antolamendu eta Hirigintza Zerbitzua	
Arabako Foru Aldundiko Nekazaritza Zuzendaritza	√
Arabako Foru Aldundiko Mendi Zerbitzua	
Arabako Foru Aldundiko Ingurumen Kalitatearen Zerbitzua (Urak)	
Arabako Foru Aldundiko Natura Ondarearen Zerbitzua	

Era berean, espedientearen dokumentazioa jendearen eskura jarri zen Arabako Foru Aldundiaren webgunean.

Jarraian, jasotako erantzunetan jasotako alderdien laburpen txikia egin da (jasotako dokumentu osoen kopiak erantsi dira):

— Eusko Jaurlaritzako Natura Ondarearen eta Klima Aldaketaren Zuzendaritzak, Natura Ingurunearen Zerbitzuak egindako txostena baliatuz, adierazi du proposaturiko jarduketa Valderejoko Parke Naturalaren (ES211001) eta «Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa» KBEaren (ES2110024) barruan dagoela. Beraz, beharrezko prebentzio eta zuzenketa neurriak aplikatu beharko dira, eremu babestuen kontserbazio balioetan eragin nabarmenik ez dagoela bermatzeko. Proiektuak kontserbatu beharreko habitat eta espezieen osotasuna arriskuan jartzen ez duela uste bada ere, Arabako Foru Aldundiko Natura Ondarearen Zerbitzuak naturagunearen organo kudeatzailea den aldetik ezartzen dituen zehaztapenei erantzun beharko zaie.

Landarediari eta habitatei dagokionez, lanak hasi aurretik berariazko prospekzioak egin beharko dira, flora babesturik edo interesgarririk ote dagoen ikusteko, eta zaindu beharreko landaredi autoktonoa babestu eta hazten deneko bazterrak zuinkatu beharko dira. Era berean, espezie exotiko inbaditzaileak sar daitezen saihestuko da, eta ingurunera aise egokitzen espezie autoktonoak erabiliz ingurumena lehengoratzeko neurriak aplikatuko dira.

Landareztatze planari dagokionez, komeni da *Rubus ulmifolius* espeziearen ordeztze beste espezie autoktono egokiago batzuk landatzea, ukitutako mugetan zuhaitz espezieak landatzeko dentsitatea handitzea (ale bat 16 metro koadro bakoitzeko, gutxi gorabehera), eta landaketak bermatzeko eta horiei eusteko hiru urteko aldia ezartzea, gutxienez, kaltetutako landare estalkia behar bezala ezarriko eta berreskuratzeko dela ziurtatzeko.

Faunari dagokionez, txostenaren arabera, jarduketaren eremua interes handikoa da faunaren ikuspegitik; izan ere, katalogatutako espezie ugari ditu eta Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa KBE/HBBEaren barruan dago. Gainera, hegazti nekrofagoen interes berezikotzat eta usapal europarraren lehentasunezko esku hartze eremutzat jotzen da. Lanetan aurreikusitako afekzioak mugatuak dira, aldi baterakoak eta itzulgarritzat jotzen dira, betiere aurreikusitako prebentzio neurriak aplikatzen badira. Neurri horien artean, honako hauek nabarmentzen dira: lur-raren okupazioa minimizatzea, zona sentikorrek eta ibilguak balizatzea, isurketak prebenitzea, eta espezie babestuen lurraldea ugaltzeko eta okupatzeko aldi kritikoetan, mozketak, belar-sastrakak kendu edo lur-mugimenduak egin daitezen debekatzea. Era berean, erakundearen irizpenez, lanak hasi aurretik, Arabako Foru Aldundiko sail eskudunaren nahitaezko txosten loteslea eskatu beharko da, hegazti nekrofagoen intereseko eremuetan eta ugatzaren nahiz sai zuriaren eremu kritikoetan izan dezakeen eraginari buruzkoa; beste alde batetik erakunde horrek usapal europarra eta hegazti fauna linea elektrikoetan talka egin eta elektrokutatzetik babesteko eremuak babestearen inguruan ezartzen dituen zehaztapenak kontuan hartu beharko dira.

— Eusko Jaurlaritzako Kultura Ondarearen Zuzendaritzak adierazi du proiektu horren eremuan ez dela eraginik antzematen kultura ondarearen gainean.

— URA - Uraren Euskal Agentziak adierazi du komunikazio txostena bidali du, eta bertan esan du eskaera Ebroko Konfederazio Hidrografikoari (CHE) helarazi diola, Ingurumen Ebaluazioari buruzko abenduaren 9ko 21/2013 Legeari dagokionez gaiari buruzko informazioa ematea komeni ote den argitzeko. Geroago, Uraren Euskal Agentziako (URA) Plangintza eta Obren Zuzendaritzak egindako txostena igorri zuen. Txosten horretan adierazten denez, egun dagoen saneamendu sistemaren ordeztze hondakin uren araztegi berria (HUA) jartzeak hobekuntza nabarmena dakar ingurumenaren ikuspegitik. Jarduera horri esker, hondakin uren tratamenduaren eraginkortasuna handituko da, hartzen diren uren kalitatea hobetuko da eta ingurune hidrikoaren gaineko presioak murriztuko dira. Ondorioz, ur masen egoera eta jarduketak ukitzen duen gune babestuaren ingurumen balioak kontserbatzeko eta hobetzeko helburuak betetzen lagunduko du. Arazketa sisteman euri urak sar daitezen murrizteko neurriak hartzea gomendatu du, sare bereizleak ezarri eta, bideragarria den guztietan, Drainatze Jasangarriko Hiri Sistemak (DJHS) ezarri, puntako emariak murrizteko eta, euri handiko aldietan, ibilgua gainezkatzeko arriskua minimizatzeke. Era berean, HUA berria martxan jarri aurretik, berrikusi egin beharko da eta, hala badagokio, indarrean dagoen isurketa baimena arazketa sistema berriaren baldintzetara egokitu beharko da, aurreikusitako isurketa tokiari helduz eta Uraren Euskal Agentziak jabari publiko hidraulikoaren babesa bermatzeko ezartzen dituen baldintza teknikoak eta kontrolekoak betez. Beste alde batetik, gogorarazi du jabari publiko hidraulikoan eta haren zaintza eremuan (hodiak eta, hala badagokio, sarbideak) egiten diren lanek administrazio hidrauliko eskudunaren (Ebroko Konfederazio Hidrografikoa) aldeztu aurreko baimena beharko dutela, eta URA – Uraren Euskal Agentziaren bidez izapidetuko dela baimen hori. Era berean, gainazaleko nahiz lurpeko urak hartzeko, Ebroko Konfederazio Hidrografikoak emandako emakida edo aldi baterako baimena beharko dela adierazi du.

— Arabako Foru Aldundiko Ondare Historiko-Arkitetonikoaren Zerbitzuak, egindako txostena dela bide, adierazi du ez dagoela zuzeneko eraginik ondare historiko-arkitektonikoko elementuen gainean, eta, beraz, zerbitzuaren ikuspuntutik, ez dago inolako eragozpenik izaipidetzeko. Azkenik, elementu arkeologikoei dagokienez, Arabako Foru Aldundiko Museo eta Arkeologia Zerbitzuak xedatutakoari men egin zaiola adierazi du.

— Azkenik, Arabako Foru Aldundiko Nekazaritza Zuzendaritzak jakinarazi duenez, mugaketa geografikoa ikusita, ondorioztatu behar da Euskal Autonomia Erkidegoko lurralde plangintza sektorialaren barruan, proiektuaren eremua irailaren 16ko 177/2014 Dekretuaren bidez behin betiko onartutako Nekazaritza eta Basogintzaren Lurraldeko Plan Sektorialaren (LPS) antolamendu eremutik kanpo dagoela. Beraz, Lalastrako araztegi berria egiteko proiektuak ez du eraginik Nekazaritza eta Basogintzaren LPSaren eskumenean.

3. Kalterik har lezaketan ingurumen balio handieneko elementuak. Ingurumen inpaktu esanguratsuenak

Hasteko, «Lalastrako araztegi berriaren eraikuntza-proiektuaren» ziozko ingurumen inpaktu nagusiak bereizi egin beharko lirateke, haren inplementazioaosatzen duten faseak kontuan hartuta, hau da, eraikuntza fasean eta ustiapen fasean. Ingurumen inpaktu horiek behar bezala deskribatu dira ingurumen dokumentuaren 4. atalean, eta, oro har, neurritsuak edo neurritsu eta bateragarritzat jo daitezke. Jarraian, aztertutako proiektuak ingurumenean dituen eragin nagusiak laburbildu dira:

ELEMENTUA / ERAGINDAKO INGURUNEAREN EREMUA	DESKRIBAPEN LABURRA
Geologia, geomorfologia	Aztergai darabilgun eremuan, 121. Geologia Intereseko Lekua (GIL) dago, «Valderejoko itxitura periantiklinala», hau da, Euskal Autonomia Erkidegoan iraun duen egitura periantiklinalaren adibiderik onenetakoa, interes tektoniko eta estruktural handikoa Geologiaren eta geomorfologiaren gaineko eraginak lanen fasean baino ez dira gertatuko, eta batez ere, lur mugimenduei, zangak gauzatzeari eta makinen joan-etorriei lotuta daude. Horiek, unean-unean, lurraldearen tokiko ezegonkortasunak sor ditzakete. Hala ere, jarduketak ez du erliebea nabarmen aldatzen, eta ez die eragiten lehendik dauden egitura geomorfologikoei, esku hartzea txikia baita. Gainera, proiektuak azterketa geotekniko espezifiko du, hondeaketaren egonkortasuna bermatzeko eta obrak irauten duen artean arrisku geologikoak minimizatzeko beharrezkoak diren egikaritze baldintzak zehazten dituenak. Hala berean, ez da aurreikusten Geologia Intereseko Lekuaren (121. GIL, «Valderejoko itxitura periantiklinala») gaineko eraginik izango denik, jarduketak haren balio geologiko edo geomorfologikoak aldatu gabe egingo baitira. Ondorioz, geologiaren eta geomorfologiaren gaineko inpaktua bateragarritzat jotzen da, tokiko izaeragatik, aldi baterakoa izateagatik eta haren tamaina txikiagatik
Edafologia	Jarduketa eremuan, jatorri elubiala eta kolubiala duten lurzoruk dira nagusi. Lurzoru horiek legar kolubialen proportzio aldakorrez osatuta daude, izaera angelutsukoak, hareaz eta buztin lohiez osatutako matrize batean barruan Sakonean, material horiek gero eta aldatze handiagoa dute substratu harritsuan, eta hainbat meteorizazio egoera darabiltzen materialaren osaturik daude, besteak beste, buztin eta legarrez eta M (III) aldatze egoera duen harrika, azaleko metaketen eta azpiko arroren arteko trantsizioa osatzen dutela Lurzoruaren gaineko eragin nagusiak lanek irauten duten bitartean sortuko dira, belar-sastrakak kentzeagatik, lur mugimenduengatik, hondeaketengatik eta zangak egiteagatik. Lan horien ondorioz, lurzoru aldi baterako galduko da, eta hondakin uren araztegia, kolektoreak eta instalazio osagarriak eraikitze beharrezkoak diren azalerak okupatuko dira Era berean, lurzoru kutsatzeko uneko arriskua izango da makinen mantentze lanek egiten direnean eta hormigoiztatze eragiketarik egiten direnean, ustekabeko hondakin edo isurien kudeaketa desegokiari lotuta. Hala ere, eremuan ez da kutsatutako lurzorurik identifikatu, eta obrako jardunbide egokiak eta prebentzio neurriak aplikatuta, arrisku horiek probabilitate txikiak izango dira, hedadura txikiak izango dira eta erraz berreskuratzeko modukotzat jo behar dira Oro har, esan beharra dago lurzoruaren gaineko inpaktua neurritsua dela, proposatzen den araztegi sistema estentsiboa dela eta. Aldi baterako eraginak dira, aurreikusitako prebentzio eta leheneratze neurrien bidez lokalizatu eta zuzendu daitezkeenak

ELEMENTUA / ERAGINDAKO INGURUNEAREN EREMUA	DESKRIBAPEN LABURRA
Hidrologia	Jarduketa eremua Ebro ibaiaren demarkazio hidrografikoari dagokio, Purón ibaiaren arroaren barruan, eta izenik gabeko ibilgu bat dago etorkizuneko HUAren lurzatiaren ondoan, tratatutako efluenta bertan isuriko dela. Purón ibaia instalaziotik 400 metro ingurura dago. Purón ibaiaren ur masak egoera ekologiko eta fisiko-kimiko ona du Ebroraino, eta kalitate oneko ura darama, baina arrain faunari lotutako arazo batzuk ditu. Lanen fasean, aldi baterako eraginak gerta daitezke lur mugimenduen, hondeaketaren eta jalkinak arrastatzeko arriskuaren ondorioz, edo makinaren balizko isuriaren ziozko arriskuagatik azaleko drainatze sarean. Inpaktu horiek neurritzeko jotzen dira, unean unekoak, itzulgarriak eta prebentzio neurrien bidez kontrolatzeko modukoak direlako, hala nola jariatze urak kontrolatuta, materialak eta hondakinak behar bezala kudeatuta eta isuriak prebenituta. Ustiapen fasean, HUA berriak uren kalitatea hobetuko du, hobi septikoaren egungo sistemaren ordez tratamendu eraginkorragoa emango baita, ingurunera isuritako karga kutsatzailea gutxituz eta Purón ibaia eta hari lotutako ur-masa babesten lagunduz. Horregatik, ingurune hidrikoaren gaineko inpaktu globala, termino funtzionalen ikuspegitik, positiboa da.
Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa KBE/HBBE	Proiektuaren eremua Valderejoko Parke Naturalaren barruan eta Natura 2000 Sareko «Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa» deritzon KBE/HBBE (ES2110024) naturagunearen barruan dago. Naturagune hori Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa (ES2110024), Kontserbazio Bereziko Eremu (KBE) eta Hegaztientzako Babes Bereziko Eremu (HBBE) deklaratu duen martxoaren 15eko 47/2016 Dekretuaren bidez izendatu zen, eta kontserbazio neurriak ezarri ziren. Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroaren eremuan, 92/43/EEE Zuzentarauaren (Habitatari buruzko Zuzentaraua) I. eranskinean jasotako Batasunaren intereseko 28 habitat mota daudela ikusi da, gutxienez; horietatik bost lehentasunezkoak dira, eta horrek agerian jartzen du bertan dauden ekosistemen kalitate ekologiko handia eta kontserbazio egoera ona. Era berean, flora mehatxatuaren dibertsitate nabarmena dago eremuan, eta, horien artean, hauek nabarmentzen dira: <i>Buxbaumia viridis</i> , <i>Orchisazorlensis</i> eta <i>Ephedra nebrodensis</i> , gaitzeko arriskuan katalogatuta daudenak, bai eta <i>Narcissus asturiensis</i> ere, Habitaten Zuzentarauaren II. eranskinean jasotako espeziea. Halaber, habitaten aniztasun handiak, kontserbazio interes handiko fauna egon dadin errazten du. Bereziki nabarmentzekoa da kiropteroen eta hegazti harkaiztarren oparotasuna, baita balio ekologiko handiko espezie babestuen presentzia ere, horien artean, bioi europarra (<i>Mustela lutreola</i>), igaraba (<i>Lutra lutra</i>), Bonelli arranoa (<i>Aquila fasciata</i>) ibai karamarro autoktonoa (<i>Austroptamobius pallipes</i>), besteak beste. Balio natural horiek garrantzi handia ematen diote eremuari biodibertsitatearen kontserbazioaren ikuspegitik, eta Natura 2000 Sarearen eremu honetarako ezarritako babes eta kudeaketa neurriak justifikatzen dituzte. Pentsatzekoa da proiektuak neurritzko eragin kaltegarria izango duela Natura 2000 Sareko espazioan lanen fasean, batez ere, hodiak lurperatzeari eta putzuak hondeatzeari lotutako lur mugimenduen ondorioz. Hala ere, prebentzio neurriak aplikatuz, bertan dauden habitaten eta espezieen gaineko eragin esanguratsuak saihestuko dira, espazioaren balioetan izan daitekeen interferentzia minimizatuz. Eragina, funtsean, neguko zerealen sail batean metatzen da, eta, beraz, litekeena da katalogatutako habitatei ez eragitea. Testuinguru horretan, inpaktua garrantzi txikiak jotzen da. Ustiapen fasean ez da aurreikusten babestutako eremuan ondorio kaltegarri nabarmenik izango denik, jarduketaren ondoriozko okupazio iraunkorra garrantzi txikiak delako eta aldaketa funtzionalik ez dakarrelako, ez eta eremuko balio naturalen galera nabarmenik ere. Aitzitik, HUA martxoan jartzeak lurzorura isuritako hondakin uren kalitatea hobetzea ekarriko du, kutsadura karga eta ingurune hidrikoaren gaineko presioak murriztuz. Ondorioz, jarduketak ingurumen eragin onuragarria izango du, ingurunearen egoera ekologikoa hobetzen lagunduko du eta babestutako gunearen natura balioak kontserbatzen lagunduko du.
Landaredia eta habitatak	Eremuko landaredi potentziala, batez ere, erkamezti subkantauriarrari lotuta dago, eta horrekin batera, neurri txikiagoan, garriga menditar lehorak, horietatik baitira lurraldearen esparru horretako landare komunitate bereizgarriak. Gaur egungo egoeran, jarduketaren ingurunean naturaltasun handiko landare estaldura dago, neurri handi batean eremu horretako landaredi potentzialera hurbiltzen diren formazioez osatua. Hala eta guztiz ere, lanak egingo diren eremu zehatzean neguko zerealen laborantza garatzen da nagusiki, eta ondo garatutako baso zerrenda batek zedarritzatzen du. Zerrenda edo orla hori landaredi potentzialaren berezko espezie autoktonoez osatuta dago, eta enklabea paisaia eta ekologian integratzen laguntzen du. Ingurune horretan dauden Batasunaren intereseko habitatei dagokienez, Batasunaren intereseko habitat bakarra identifikatu da, karezo substratuaren gaineko larre lehor erdinaturalak (HIC 6210), hodiariaren zatian. Habitat horren gaineko eragina ez da oso esanguratsua, eta lanak egiten diren bitartean hartu beharreko neurriak aplikatuz saihestu daitezke. Lanak hasi aurretik, lurraldearen ingurumen prospekzioa egingo da espezie exotiko inbaditzaileak detektatzeko eta kontserbatu beharreko landaredia zedarritzeko, bereziki zuhaitzetan. Halakorik detektatuz gero, erauzi egingo da, baina idazketaren aldia ez da espezie inbaditzaileak identifikatu. HUA ezartzeko, zenbait zuhaitz ale kendu beharko dira, besteak beste, tamaina handiko haritz (<i>Quercus robur</i>) bat, eta belardiak hazten diren azalerak aldi baterako okupatu beharko dira lanak egin bitartean. Hala ere, landarediaren gaineko eragina neurritsuz jotzen da, bere tokiko izaeragatik eta jarduketaren hedadura mugatuagatik. Era berean, zortasun zerrendak eremuaren zati batean etorkizunean landaketak egitea eragotziko duen arren, eremu hori batez ere belardi eta larre eremuetan dago. Neurri konpentsatzaile eta integratzaile gisa, aurreikusi da kolektorearen irteeraren inguruan espezie autoktonoak landatzea, ingurumena lehengoratzeko eta jarduketaren paisaia integratzeko errazteko helburuz.

ELEMENTUA / ERAGINDAKO INGURUNEAREN EREMUA	DESKRIBAPEN LABURRA
Flora	Ez da aipatu Espezie Mehatxatuen EAEko Katalogoan sartuta dagoen espezierik proiektuaren eremuaren barruan. Beraz, ez da ildo horretako eraginik espero
Fauna	Jarduketa eremuak faunaren inguruko interes handia du, bertan dauden habitaten aniztasunagatik eta Valderejo-Sobrón-Árcena mendilerroa KBE/HBBEaren eta parke naturalaren barruan dagoelako. Ingurumen dokumentuan egindako inbentario bibliografikoak dioenez, erreferentziak UTM laukian, 145 ornodun eta ornogabe espezie bizi daitezke, eta horietatik 33 espezie mehatxatuen euskal katalogoan jasota daude; horrek agerian jartzen du ingurunearen balio ekologiko handia. Horien artean, hegazti harrapariak, basoko espezieak eta kontserbatzekoak diren kiropteroak nabarmendu behar ditugu. Hala berean, eremua Batasunaren intereseko hegazti nekrofagoak elikatzeke babes eremuan eta hegazti horien interes bereziko eremuan sartuta dago; horien artean, hauek ditugu: ugatza (<i>Gypaetus barbatus</i>), sai zuria (<i>Neophron percnopterus</i>) eta sai arrea (<i>Gyps fulvus</i>); espezie horiek guztiak Euskal Autonomia Erkidegoan baterako kudeaketa plan bati lotuta daude. Gainera, usapal europarraren lehentasunezko esku hartze eremua da. Faunaren gaineko eragin nagusiak lanen fasean gertatuko dira, soinu mailak handitzearen, makinaren joan-etorrien, lur mugimenduen eta habitataren aldi baterako aldaketaren ondorioz, eta horrek fauna aldi baterako lekualdatzea eragin ahalko du, batez ere inguruko belardi eta laboreei lotutako mikrougatzunak, narrastiak eta anfibioak. Batasunaren intereseko hegazti nekrofagoak kudeatzeko plan bateratuan ezarritako neurriak aplikatu beharko dira, lanak egitean ahalik eta eragozpen gutxien eraginez. Neurri horiek aplikatuta, faunaren gaineko inpaktua moderatutzat, aldi baterakotzat eta itzulgarritzat jotzen da
Korridore ekologikoak	Azterketa eremua Euskadiko Korridore Ekologikoen sareko gune baten barruan dago; «Valderejo» izena du aipaturiko gune horrek Hoditeria ezartzeak eta HUAri lotutako hondeaketak tokiko inpaktuak sorraz ditzakete, baina, oro har, intentsitate arin eta aldi baterakoak, batez ere, lanen fasean gertatu ahal diren korridorearen funtzionaltasunaren uneko aldaketak. Eragin potentzialen artean, aipatzekoak dira zangen trazadurak landare estalkian izan dezakeen eragin zuzena tokiko eskalan eta fauna tokian-tokian lekualdatzeko arazoak, baina guztiak ere oso noizbehinkakoak dira
Paisaia	Jarduketa eremua «Valderejo, Gaubea eta Árcena mendilerroak» izeneko paisaia unitatearen barruan dago. Ingurumen kalitate handiko nekazaritza eta basogintza paisaia bikaina da hura, eta lurraldea egituratzen duten belardi, labore, baso masa eta heskaien mosaikoa du ezaugarri. Balio eszeniko handiko ingurunea da, elementu geomorfologiko, natural eta kultural nabarmenak dituen, landagune tradizionalak, ondare historikoa eta ondo kontserbatutako landaredi sarea. Lurralde mailan, proiektua Arabako paisaia berezi eta bikainen katalogoan jasota dago, paisaia bikain gisa: «Gaubea (48)», eta erdialdeko Arabako eremu funtzionaleko paisaiaren katalogoan, unitate gisa: «Valderejo, Gaubea eta Árcena mendilerroak (28)»; gainera, paisaia interes bereziko eremu gisa sailkatuta dago (AEIP IV10), kalitate handikoa eta ikusmen hauskortasun handikoa da. Lalastrako ikus arroa oso paisaia balio handikoa da Paisaiaren gaineko eraginak, batez ere, eraikuntza fasean gertatuko dira, makinak, instalazio osagarriak, materialen metaketak eta lur mugimenduak egongo direlako, paisaiaren kalitatea aldi baterako galtzea eta ikusmen intrusio handiagoa eragingo baitute. Kolektoreak lurpean geratuko dira lanak amaitutakoan; HUA, berriaz, elementu iraunkor berria izango da hango paisaian. Hala eta guztiz ere, proiektuaren tokiko izaeragatik, jarduketaren hedadura txikiagatik eta paisaian integartzeko eta ingurumena lehengoratzeko neurriak aplikatzeagatik, inpaktua neurritzotzat, aldi baterakotzat eta arintzat jotzen da, eta itzulgarria da, aurreikusitako neurri babesle eta zuzentzaileak behar bezala gauzatuz gero
Kultura ondarea	Azterketa eremuan hainbat elementu arkitektoniko eta arkeologiko daude. Hala ere, ez da aurreikusten eraginik pairatuko dutenik, HUA berriaren kokapenetik 40 metro baino gehiagora baitaude GR-282 Artzaintzaren bidea ere zeharkatzen du, baina ez da espero oinezkoentzat oztopo handirik izango denik. Beraz, kultura ondarearen gaineko eragina bateragarritzat jotzen da
Giza habitata	Proiektua Lalastra herrian garatuko da, Gaubeako udalerrian. Udalerriak 1.139 biztanle ditu, 28 biztanlegunetan banatuta. Demografia beherakadaren ondoren, azken urteotan biztanleria zertxobait handitu da. Ikuspegi ekonomikotik, udalerriak nagusiki zerbitzuen sektorean (jarduera ekonomikoaren ehuneko 67) eta lehen sektorean (ehuneko 19,3) oinarritutako ekoizpen egitura du, landa inguruneari eta lurraldearen aprobetxamenduari estu lotutako jarduerak garatuta Proiektuaren izaera eta garrantzi txikia kontuan hartuta, ez da eragin nabarmenik aurreikusten biztanleriaren gainean, ez eta udalerriko jarduera sozioekonomikoaren gainean ere, lanen fasean sortzen diren aldi baterako eragozpenetatik harago. Aitzitik, HUA berria martxan jartzen denean, saneamendu azpiegitura eta ingurune ingurumen kalitatea hobetuko dira, eta horrek eragin onuragarriak izango ditu ingurune hartzailean eta tokiko biztanleengan
Klima aldaketa	Jarduketen aurreko eta eraikuntzako faseetan, klima sistemaren gaineko eraginak eta horien ondorioak ez dira antzemango. Proiektatutako lanen garrantziak eta irismenak baztertu egiten dute klima aldagaietan edo berotegi efektuko gasen isurketen balantzean (BEG) eragin esanguratsurik izatea Ustiapen fasean, inpaktua ez adierazgarritzat (edo inpakturik gabekotzat) jotzen da. Azpiegituraren neurriak txikiak direnez, haren funtzionamenduak ez ditu ingurune baldintzak aldatuko, eta jarduketaren aurreko edo hasierako egoeraren antzeko egoera izango da gerora ere

ELEMENTUA / ERAGINDAKO INGURUNEAREN EREMUA	DESKRIBAPEN LABURRA
Arriskuak	Jarduketa eremuak ez die eragiten Eusko Jaurlaritzaren kutsatuta egon daitezkeen lurzoruen inbentarioan jasotako lurzatiei. Era berean, Uholde Arrisku Handiko Eremuetatik (UAHE) eta Purón ibaiari eta haren adar hurbilenari lotutako uholde arriskuko eremuetatik kanpo dago, eta, beraz, ez da aurreikusten uholde arriskuaren inguruko eraginik. Hala ere, eremu osoa akuiferoen kutsaduraren aurrean kalteberatasun handia duen eremu batean dago, eta, beraz, lanak egiten diren bitartean, erregaien, olioaren eta kutsagarriak izan daitezkeen beste substantzia batzuen ustekabeko isuriak prebenitzeko neurriak zorrotz beharko dira, bai eta hondakinen kudeaketa egokia bermatu ere. Arrisku geologikoei dagokienez, malkar harritsuz inguratutako haran batean kokatzen da, baina kartografia ofizialak ez du higadura arrisku nabarmenik identifikatu jarduketa eremuan. Era berean, eremua sismikotasun txikiko eremu batean dago (V. eremua), eta, beraz, indarrean dagoen araudiak ez du beharrezkotzat jotzen arrisku sismikoari aurre egiteko neurri espezifikorik hartzea. Oro har, eta aurreikusitako prebentzio neurriak aplikatuta, ez da proiektuaren ingurumen bideragarritasuna arriskuan jartzen duen ingurumen arrisku nabarmenik identifikatu.

Aurreikusi denez, «Lalastrako araztegi berria eraikitzeako proiektuan» aurreikusitako jarduketek ez dute ingurumen inpaktu esanguratsurik eragingo, eta, oro har, lanen ziozko eraginak bateragarriak eta neurritzkoak izango direla uste da, betiere aurreikusitako prebentzio- eta zuzenketa-neurriak hartzen badira. Era berean, ustiapen fasean, jarduketak ingurumen eragin onuragarria izango du, tratatutako hondakin uren kalitatea hobetuko baita eta ingurune hidrikoaren gaineko presioak murriztuko baitira. Hori guztia egiteko, sustatzaileak ingurumen inpaktuaren ebaluazio sinplifikatuaren prozeduraren esparruan aurkeztutako dokumentazio teknikoaren arabera gauzatu beharko da proiektua, eta txosten honetan ezarritako zehaztapenak eta neurriak osorik bete beharko dira.

Horregatik guztiagatik, txosten honetan adierazitako guztia kontuan hartuta, eta egindako ingurumen inpaktuaren ebaluazio sinplifikatuaren arabera, ez da aurreikusten «Lalastrako araztegi berria eraikitzeako proiektuak» ondorio adierazgarriak izango duenik ingurumenean, eta, beraz, ez da beharrezkotzat jotzen 21/2013 Legearen II. tituluaren II. kapituluko 1. atalean araututako ingurumen inpaktuaren ebaluazio arrunta izapidetzea. Hala ere, nahitaez bete beharko dira ingurumen inpaktuari buruzko txosten honetan, proiektuaren ingurumen dokumentuan eta kontsultatutako erakundeek adierazitakoak, bai eta ingurumena zaintzeko programa behar bezala gauzatu dela ere ziurtatzea.

Nolanahi ere, ondorio hauek ez dute sustatzailea salbuesten lege eskatu behar diren ingurumen baimenak eskuratzetik.

4. Babes eta zuzentze neurriak

5. atalean (Ingurumen integrazioko neurriak): Ingurumen dokumentuko prebentzio eta zuzenketa neurrietan, proiektuaren ingurumen integrazioko neurri batzuk adierazi dira, bai prebentziozkoak, bai zuzentzaileak. Neurri horiek, oro har, zuzentzat jotzen dira, eta, beraz, deskribatzen diren baldintzetan aplikatu behar dira. Hala ere, jarraian, neurri osagarriak azalduko dira, deskribatu den eragindako eremuaren gaineko ingurumen ondorio kaltegarriak saihesteko edo minimizatzeko hartu behar direla uste baitugu.

A) Proiektuaren egikaritzea ebazpen honetan jasotako zehaztapenei men egingo die, eta ebazpen honen aurka ez doan guztian, proiektuaren ingurumen inpaktuaren ebaluaziorako sail honi aurkeztutako dokumentazioan jasotakoari. Lanak egin bitartean proiektuaren ezaugarrietan edo ekintzetan aldaketa nabarmenak eragiten badira edo espero diren ingurumen inpaktuak aldatzen dira, Arabako Foru Aldundiko ingurumen organoari jakinarazi beharko zaio, eta berak baimendu beharko du aldaketa hori, onartu ondotik.

B) Ingurumenaren gaineko eraginaren azterlanean, 5. atalean (Ingurumen-integrazioko neurriak), azaldutako ingurumen inpaktuak prebenitzeko eta zuzentzeko neurriak hartu beharko dira: prebentzio eta zuzenketa neurriak, bai eta proiektuaren dokumentu teknikoan azaltzen direnak ere. Horretarako, sustatzaileak nahitaez gauzatu beharko ditu proiektuko ekintzak ingurumen inpaktuaren txosten honetan ezarritako ingurumen baldintzetara egokitzeko eta horiek betetzeko beharrezkoak diren jarduketak, «Lalastrako araztegi berria eraikitzeko proiektua» izenekoaren ingurumen inpaktuaren azterketan definitutakoez gain, bai eta ingurumen organo honek ezarritakoak ere, proiektatu diren lanak gauzatzearen ondorioz eragindako azalera guztien ekologia eta paisaia leheneratze osoa eta egokia egiteko.

C) Obra kontratatzeko baldintza agirian, ingurumen inpaktuaren azterketari buruzko agirian zehaztutako lanak egiteari buruzko ingurumen preskripzio guztiak jaso beharko dira, bai eta ingurumen inpaktuari buruzko txosten honetan adierazitakoak ere, betiere ingurunea babesteko eta obraren ingurumen inpaktuak azaltzeko. Agiri horretan azpimarratu beharko da hondeatze lanak eta materialak garraiatzeko egin beharreko lanak, ahal den guztietan, makina arinen bidez egingo direla, ahalik eta gehien murrizteko natura ingurunearen gaineko eta, bereziki, landarediaren, paisaiaren eta ingurune hibridoaren gaineko inpaktuak.

D) Lanak hasi aurretik, sustatzaileak komunikazioa bidaliko dio Ingurumen Jasangarritasunaren Zerbitzuari, lanen ingurumen jarraipen egokia egiteko eta ingurumen inpaktuari buruzko txosten honetan ezarritakoa betetzen dela egiaztatzeko.

E) Lanak egiten hasi aurretik, Arabako Foru Aldundiko Ekonomiaren Garapen eta Jasangarritasunaren Sailaren (Natura Ondarearen Zerbitzua) nahitaezko txosten loteslea eskatu beharko da, hegazti nekrofagoen intereseko eremuetan eta ugatzaren eta sai zuriaren eremu kritikoetan izan dezakeen eraginari buruzkoa, eta gainera, aintzat hartu beharko dira erakunde horrek usapal europarra babesteari eta hegaztiak linea elektrikoetako talka eta elektrokuziotik babesteari buruz ezartzen dituen zehaztapenak.

F) Proiektuaren gauzapean ukitzen dituen azalaren inguruaren mugaketa zehatza eta seinaleztapena egingo dira, ingurumen balio handieneko eremuetan balizak eta seinaleak jarrita. Bertan egon beharko dute ingurumen kalitateko zerbitzuaren obra zuzendariak, kontrataren obra buruak eta Ingurumen Jasangarritasunaren Zerbitzuko teknikari batek. Ingurumen balio handieneko eremuei dagokienez, honako hauek dira balizatu beharrekoak:

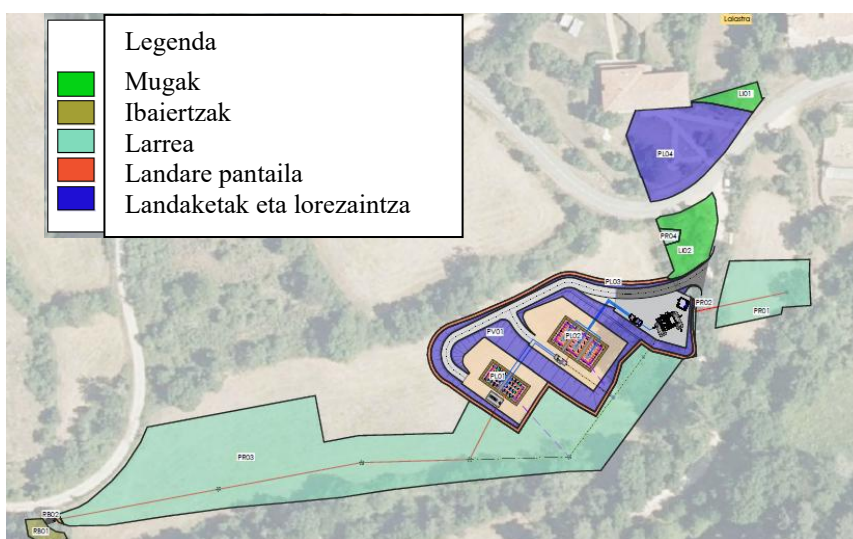
- Proiektuaren inguruko zuhaixka eta zuhaitz orlak.
- Ibarbasoko landaredia HUAren irteerako kolektorearen amaieran.

G) HUAtik irteteen den kolektoreak une oro zeharkatu beharko du larre eremua, aldame-neko zuhaitz masari eragin gabe, eta harekiko zuhurtziazko distantzia utzi beharko du zuhaitzen sustrai sistemari ez eragiteko, betiere luraren orografiak horretarako aukera ematen badu.

H) URAk «kontsulten» fasean egindako txostenean adierazi duenez, proiektatu den HUAren zerbitzuko hiri eremuan, Drainatze Jasangarriko Hiri Sistemak (DJHS) ezartzeko azterlanarekin aurrera egin beharko da.

I) Egikaritze fasean beharrezkoak diren neurriak hartuko dira obra eremuen ondoko landaredian beharrezkoak ez diren afekzioak saihesteko, besteak beste, zuhaitz eta zuhaixka ale garrantzitsuak babestea, kontserbatutako landarediaren gaineko ustekabeko kalteak kontrolatzea eta tratatzea, eta espezie exotiko inbaditzaileak sar edo heda daitezen prebenitzea, lurrak, makinak eta materialak behar bezala kudeatuz.

Era berean, programa integral bat gauzatu beharko da, lanek aldi baterako edo modu iraunkorrean ukitutako lursail guztiak lehengoratzeko eta paisaian integratzeko, baita azpiegitura berriei lotutako ingurune guztiak integratzeko ere, aurkeztutako ingurumen dokumentuan jasotzen den bezala.

Egin beharreko landareztatze eta landaketa motak

Programa horrek, gutxienez, honako jarduera hauek jasoko ditu:

- Lurra alde aurretik harrotzea, modelatzea eta profilatzea, konformazio fisiografiko egokia eta aldameneko azalera naturalekiko integrazio egokia ziurtatzeko.
- Lanak egitean alde aurretik kendu eta gorde den landare lurraren gutxienez 0,4 metroko geruza zabaltzea eta profilatzea.
- Lurra prestatzea, lurra biguntzea, lantzea eta gainazala fintzea barne, landare estalkia ezartzen laguntzeko.
- Belar estalkia jartzea, landaretza naturalarekin kaltetutako gainazal guztietan ereintza edo hidroereintza bidez, eremuko baldintza edafoklimatikoetara egokitutako gramineoen eta leka dunen nahasketa autoktonoak erabiliz. Ingurumen organo eskudunak onartu beharko du nahasketa horien osaera.

Kaltetutako zuhaitziak lehengoratzean, funtzionaltasun ekologikoaren galera garbirik ez dagoela bermatu beharko da, gutxienez.

Basoa lehengoratzeko, erkameztiari lotutako landaredi potentzialeko espezieak erabiliko dira, eta jatorri egokia eta dentsitate nahikoa duen landare autoktonoa erabiliko da habitataren egitura eta funtzionaltasuna berreskuratzen direla bermatzeko.

Ingurumen organo honek baliozkotu beharko ditu ereite eta landaketen behin betiko ezau-garriak, bai eta lehengoratzeko jardueren kokapena eta azalera ere, proiektua behin betiko onartu aurretik.

Azkenik, lehengoratzeko jarduketaren bermeak eta mantentzealdiak, gutxienez, hiru urte iraungo du. Epe horretan, landareztatzearen arrakasta ziurtatzeko beharrezko lanak egingo dira, hala nola hutsarteak betetzea, espezie inbaditzaileen kontrola, beharrezkoak direnean laguntzeko ureztatzeak eta lehengoratzeko landare estalkiaren bilakaeraren aldizkako jarraipena.

J) Zuhaitzak eta zuhaixkak moztu, inausi, belar-sastrakak kendu edo kentzeko edozein jarduketa hasi aurretik, faunan espezializatutako teknikariek berariazko prospekzio bat egin beharko dute, habiak, babeslekuak, etzalekuak, kumeak hazteko koloniak edo fauna intereseko espezieek hazteko talaia gisa erabilitako zuhaitz aleak ote dauden identifikatzeko.

Aurreikusitako jarduketan eraginpean egon daitezkeen zuhaitz masa eta ale guztiak ikuskatuko dira, eta arreta berezia jarriko da hegazti ugaltzaileen, kiropteroen eta zuhaiztia babesleku, ugalketa edo atsedenleku gisa erabil dezaketen beste espezie babestu batzuen presentzian.

Habia aktiboak, babeslekuak, etzalekuak edo katalogatutako faunarentzat interesgarria izan daitezkeen eta proiektatu diren jarduketan eragina jasan dezakeen beste edozein elementu antzemanen gero, lanak eten egingo dira eragindako eremuan, berehala jakinaraziko zaio Arabako Foru Aldundiko Natura Ingurunearen Zuzendaritzari, eta hark zehaztuko ditu hartu beharreko babes neurri espezifikoak. Neurri horien artean erabaki ahal izango dira, besteak beste, bazterte eremuak ezartzea, mozketak egutegia egokitzea, babes perimetroak mugatzea edo animaliak eta haien ugalketa, babes edo atseden eremuak jagotea bermatzen duen beste edozein jarduketa.

K) Hodiak eta beste azpiegitura batzuk kokatzeko proposatzen diren tokietan, landare lurrari dagozkion horizonteak gaika kenduko dira, eta komenigarria izango da berehala birbanatzea edo, ahal bada, lursail batean biltzea. Arabako Foru Aldundiko ingurumen organoak baimendu beharko du lursail hori. Gehienez, 2,5 metroko garaierako sekzio trapezoidaleko masetan pilatu behar da, trinkotzea saihesteko. Landare lurra obrak eragindako eta txosten honetako aurreko paragrafoetan deskribatutako azaleretan erabiliko da, landareak lehengoratzeko eta lurzorua lehengoratzeko lanak egiteko helburuz.

L) Lanak egiten diren bitartean, ontzi estankok, iragazgaiztutako andelak edo lubrifikatzaileak zein erregaiak biltegitratzeko bestelako sistemak gaitu beharko dira, eta debekatuta egongo da lehen erabilitakoak isurtzea; horiek baimendutako kudeatzaileari emango zaizkio.

Eraikuntza eta eraipen hondakinak ekonomia zirkularrerako hondakinei eta lurzoru kutsatuei buruzko apirilaren 8ko 7/2022 Legean eta eraikuntza eta eraipen hondakinen ekoizpena eta kudeaketa arautzen duen ekainaren 26ko 112/2012 Dekretuan ezarritakoaren arabera kudeatu beharko dira.

Kutsatu gabeko lurzoruek eta hondeatutako beste material natural batzuk diren hondakin ez-arriskutsuei dagokienez, urriaren 10eko APM/1007/2017 Aginduan adierazitakoa bete beharko da. Agindu hori hondeatutako material naturalak betelanetan eta sortu ziren obretatik kanpo erabiltzeko balorizazio arau orokorreari buruzkoa da. Hondakinen tipologia horri dagokionez, soberako lur eta harri garbiak maileguak behar dituzten beste proiektu batzuetan berrerabiltzea lehenetsi beharko da, 2030eko Euskadiko hondakinak prebenitzeko eta kudeatzeko planean hondakin tipologia horretarako ezarritako helburuak betetzeko joateko (ehuneko 75eko berrerabilera).

M) HUA eta haren instalazio osagarri guztiak (kontrol txabola, ekipoak, itxiturak, hoditeria eta lotutako gainerako elementuak) ingurunean duten ikus eragina minimizatzeko moduan diseinatu eta gauzatu beharko dira. Horretarako, eraikuntza irtenbideak, materialak, akaberak eta inguruko paisaiaren kolore nagusiekin bat datozen tonalitate kromatikoak erabiliko dira, azalera islatzaileak, akabera distiratsuak edo ikuspena areagotzen duten kolore nabarmenegiak saihestuz. Era berean, horien paisaia integrazioa bultzatuko da, instalazioak lehendik dagoen topografiara egokituz.

N) Lanak egiten diren bitartean, beharrezko neurriak hartu beharko dira lanak GR-282 «Artzaintzaren bidea» izeneko ibilbide balizatuaren jolas erabilerarekin bateragarriak direla bermatzeko. Jarduketek ibilbideko zirkulazio arruntari eragiten badiote, sustatzaileak behar bezala gaitu eta seinaleztatu beharko du ordezkio ibilbide bat, betiere erabiltzaileen segurtasuna eta ibilbidearen jarraitutasuna bermatuz lanak amaitu arte.

O) HUAren irteerako kolektorea nekazaritza eremuan instalatzen den sakonerak bermatu beharko du hodi horrek ez duela eraginik izango lurra lantzeko eta prestatzeko egin behar den laborantza sakona (zorupeko lanketa edo goldaketa) dela eta.

P) Ez da zerbitzu eremurik, ibilgailu edo makinaren parkerik egongo eta produktu kutsatzailerik ez da pilatuko sare hidrografikotik hurbil.

Q) Lanak amaitutakoan, garbiketa kanpaina zorrotza egingo da. Proiektuaren eragin eremua obra hondakinez erabat garbi geratuko da, eta obra instalazioak erabat desegingo dira.

5. Zaintza eta jarraipena

Ingurumen ebaluazioari buruzko abenduaren 9ko 21/2013 Legearen 52. artikulua adierazten duen bezala, organo eskudunari dagokio ingurumen inpaktuaren txostenaren betetze mailaren jarraipena egitea. Ingurumen organoak egiaztapenak egin eta informazioa bildu ahalko du ingurumen inpaktuaren txostenean ageri diren baldintzak betetzen direla egiaztatzeko. Nolanahi ere, «ingurumena zaintzeko programari» buruzko ingurumen dokumentuaren 6. atalean esaten den bezala, ingurumen jarraipena egingo da, Arabako Foru Aldundiko Ingurumen Kalitatearen Zerbitzuaren eta Ingurumen Jasangarritasunaren Zerbitzuaren artean koordinatuta. Lan hori eraikuntza fasean egingo da, aplikatutako neurri zuzentzaileen eta ingurumena lehengoratzeko neurrien eraginkortasuna ezagutzeko eta ebaluatzeko, eta atzeman daitezkeen akatsak zuzentzeko.

Proiektua behin betiko onartu aurretik, sustatzaileak (Ingurumen Kalitateko Zerbitzua) honako dokumentazio hau bidali beharko du, ingurumen ondorioetarako txostena egin dezan:

— Behin betiko proiektua, ingurumen inpaktuaren txosten honetan ezarritako neurriak ezartzearen ondoriozko aldaketak jasotzen dituen.

Ondorioz, Ekonomia Garapenaren eta Jasangarritasunaren Saileko foru diputatu gisa dauzkadan eskumenak erabiliz, honako hau

XEDATZEN DUT

Lehenengoa. Lalastrako araztegi berria eraikitzeko proiektuaren ingurumen inpaktuaren txostena egitea.

Bigarrena. Ingurumen inpaktuaren txostena nahitaezkoa eta loteslea da, Euskadiko Ingurumen Administrazioari buruzko abenduaren 9ko 10/2021 Legearen 79.1 artikulua dioenari jarraikiz.

Hirugarrena. Ingurumen inpaktuaren txostenak indarraldia galduko du, eta berezko dituen ondorioak sortzeari utziko dio, baldin eta ALHAOn argitaratu ondoren lau urteko epean proiektua gauzatzen hasi ez bada, Euskadiko Ingurumen Administrazioari buruzko abenduaren 9ko 10/2021 Legearen 79.5 artikuluan xedatutakoari jarraikiz. Kasu horretan, aipatutako Legearen 79.6 artikulua arabera, sustatzaileak berriro hasi beharko du proiektuaren ingurumen inpaktuaren ebaluazioaren izapidea, salbu eta ingurumen organoari indarraldia luzatzeko eskatu badio.

Laugarrena. Ingurumen ebaluazioari buruzko abenduaren 9ko 21/2013 Legearen 48. artikulua ezartzen duenez, ahalik eta eperik laburrenean eta, nolanahi ere, proiektua baimentzeko edo ukatzeko erabakia hartzen duenetik hamar egun balioduneko epean, erabaki horren edukiaren laburpen bat argitaratuko da ALHAOn. Era berean, erakundearen egoitza elektronikoan argitaratuko dira erabakiaren edukia eta horrekin batera datozen baldintzak, erabakiaren oinarri diren arrazoi eta gogoeta nagusiak, 46. artikulua arabera bildutako informazioa ere aintzat hartuta, eta informazio hori 49. artikuluan aipatzen diren eta eragindako estatu kidea izateagatik jasotako oharra, bereziki, nola txertatu edo aintzat hartu diren, bai eta EAO edo ingurumen inpaktuaren txostena argitaratu zen aldizkari ofizialaren aipamena ere.

Bosgarrena. Ebazpen hau jakitera ematea ALHAOn eta Arabako Foru Aldundiko Ekonomia Garapenaren eta Jasangarritasunaren Sailaren egoitza elektronikoan argitaratuz.

Seigarrena. Ebazpen hau Arabako Foru Aldundiko Ingurumen Kalitatearen Zerbitzuari jakinaraztea.

Zazpigarrena. 21/2013 Legearen 47.5 artikulua arabera, ingurumen inpaktuaren txosten honen aurka ez da errekurtsorik jartzerik, hargatik eragotzi gabe proiektua baimentzeko egintzen aurka administrazio bidean edo bide judizialean aurkez daitezkeen errekurtsioak.

Vitoria-Gasteiz, 2026ko irailaren 30a

Ekonomia Garapenaren eta Jasangarritasunaren Saileko diputatua
SARAY ZÁRATE FERNÁNDEZ DE LANDA

Natura Ingurunearen zuzendaria
MARIA JOSÉ MADEIRA GARCÍA